

Inleiding

Nederland staat voor de opgave om grote aantallen vluchtelingen op te vangen, hierin is voorlopig geen afname te verwachten. Daarom heeft het kabinet op 17 juni 2022 de nationale crisisstructuur in werking gezet vanwege deze langdurige onhoudbare situatie. Deze structuur moet helpen om de door- en uitstroom in de migratieketen te verbeteren. Als gevolg hiervan zijn er in de loop van 2022 vanaf maart tot heden (oktober 2022) diverse afspraken gemaakt met Veiligheidsregio's en gemeenten die hierin samenwerken om een bijdrage te leveren aan het oplossen van deze vluchtelingencrisis.

Onder vluchtelingen verstaan we iedereen, die tijdelijk een onderkomen in Nederland- zoekt, en asielzoekers die willen blijven. Deze beleidsnotitie gaat niet over mensen die een status hebben ontvangen en als nieuwe inwoner in Nederland verblijven.

Doel van deze beleidsnotitie:

Het doel van de notitie is om te komen tot een beleidskader voor vluchtelingenopvang. Vanwege de crisissituatie in de asielopvang volgen ontwikkelingen elkaar snel op. Door duidelijke kaders/uitgangspunten mee te geven kan het college haar rol goed vervullen in de komende jaren.

1. Huidige situatie

a. Opvang in het voormalige belastingkantoor

Door de gemeente Oss is op 29 maart 2022 gestart met de noodopvang in het voormalige belastingkantoor. In de aanloop naar de asielcrisis zijn op 19 april 2022 onverwachts in Oss COA asielzoekers uit Ter Apel ontvangen. Besloten is toen te komen tot een gemengde opvang door deze twee vluchtelingenstromen te combineren in een opvang (Oekraïense vluchtelingen en COA vluchtelingen). Hierdoor worden er tot 1 oktober zo'n 300 vluchtelingen opgevangen in het voormalige belastingkantoor. Door uitbreidingen met noodunits op dit terrein zal het aantal vluchtelingen oplopen naar 450 eind 2022.

Door de gemeenteraad zijn op 2 juni aanbevelingen en uitgangspunten meegegeven voor de vormgeving van de vluchtelingenopvang. Deze zijn verwerkt in het plan van aanpak noodopvang juli 2022 tot oktober 2023. Hierbij voert de gemeente de regie en Thuis in Oss voert de dagelijkse (woon) begeleiding uit. Het COA is spreekuurhouder voor de juridische procedures en financiert voor een deel mee. Op dit plan van aanpak voor de uitvoering is op 15 juli door alle samenwerkingspartijen een akkoord gegeven.

b. Palestrinastraat

Om het acute probleem op te lossen zijn alle Veiligheidsregio's gevraagd om in de periode vanaf september tot en met december 2022 extra opvangplekken te realiseren. Voor onze Veiligheidsregio betekent dit op korte termijn 450 tijdelijke plekken. In afwachting van de opening van de centrale locatie per 1 november in de gemeente Boxtel heeft Oss tijdelijk 45 plekken gerealiseerd in de locatie aan de Palestrinastraat. Door de uitbreiding met noodunits is het mogelijk de vluchtelingen in Oss te houden en naar de noodopvang te laten doorstromen. Hierdoor wordt onnodig verplaatsingen met asielzoekers voorkomen. De vluchtelingen zijn al gewend aan de situatie in Oss. Door overplaatsing naar reguliere noodopvang kunnen de kinderen naar school en is er voorlopig duidelijkheid.

2. De opgave voor Oss?

Op 26 augustus zijn er bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Rijk, het Veiligheidsberaad, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO). Deze afspraken zijn een samenhangend pakket met maatregelen op de korte en lange termijn om uit de asielcrisis te komen en te blijven. De opgave voor Oss is direct afgeleid van de opgave van de Veiligheidsregio en bedraagt 14% van de taakstelling. Deze afspraken hebben gevolgen op korte en lange termijn voor onze vluchtelingen opgave in onze gemeente. Wat wordt onze brede opdracht volgens deze afspraken:

- Onze veiligheidsregio levert tijdelijk (tot uiterlijk 1-1-2023) extra crisisnoodopvang (CNO) voor asielzoekers; 450 plekken.
- In stand houden aandeel Oekraïense vluchtelingen naar rato van het inwonersaantal, dit zijn er 280 (hard) en 420 (streven) voor de gemeente Oss.
- in het kader van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen heeft onze Veiligheidsregio alle individuele gemeenten verzocht om locaties beschikbaar te stellen voor de opvang van asielzoekers. De opgave voor VRBN bedraagt 1500 asielplekken: vertaald naar inwoneraantal gaat dit om 210 plekken voor Oss.
- Ophoging uitstroom van statushouders naar de gemeente Oss, het aantal voor 2023 ligt tussen de 285 en de 323.

3. Wat is onze brede vluchtelingen opgave?

Het kabinet is bezig met de voorbereidingen en invoering van de "Spreidingswet" asiel. Hierbij worden gemeente wettelijk verplicht proportioneel mee te werken aan de spreiding van asielzoekers over het land. De geplande invoeringsdatum is nog steeds 1 januari 2023. Dit betekent dat de gevolgen van deze wetgeving voor Oss op dit moment nog niet duidelijk zijn. Gezien onze inspanningen in de vluchtelingenopvang denken wij dat Oss op dit moment voldoet aan haar proportionaliteit in de asielopvang. De landelijke koers van de reeds gemaakte bestuurlijke afspraken vertaalt zich voor de gemeente Oss in een forse opgave. Daarnaast is onze huidige opvang in het voormalige belastingkantoor een tijdelijke oplossing voor de vluchtelingenopvang en gaat per 1 oktober 2023 dicht. Daarom willen we als gemeente vooruit

kijken hoe we een vervolg kunnen geven aan onze vluchtelingenopvang. Concreet kijkt de gemeente naar een vervangende locatie om de huidige samenwerking tussen gemeente, Thuis in Oss en het COA een vervolg te geven.

4. Visie:

Rekening houdend met de huidige en (lastig te voorspellen) situatie in komende jaren en de bijdragen die wij willen leveren aan deze maatschappelijke opgave vluchtelingen dragen wij de volgende visie uit:

Als gemeente Oss willen wij komen tot een vluchtelingenopvang waar ontheemden met verschillende achtergronden welkom zijn. Wij bieden gelegenheid om mee te doen in onze Osse samenleving met een kansrijke toekomst met taal, onderwijs en werk. Met ondersteuning en begeleiding waar dit nodig is, maar ook gebaseerd op een eigen verantwoordelijkheid. Dit kunnen wij het beste doen voor vluchtelingen die zo veel als mogelijk ook naar Oss als statushouders doorstromen. Hierbij streven wij naar structureel draagvlak vanuit de samenleving. De draaglast en draagkracht van de opvang zelf en van de omgeving moeten in balans zijn.

5. Osse uitgangspunten vluchtelingenopvang

De hierboven geformuleerde visie leidt tot onderstaande Osse uitgangspunten. Hierbij maken we een onderscheid tussen de hoofdlijnen en de wijze waarop we de opvang is inrichten. De visie en uitgangspunten gebruiken om te toetsen wat we wel en niet willen in Oss.

Hoofdlijnen van opvang:

1. De gemeente Oss wil proportioneel een bijdrage leveren aan de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en de opvang van asielzoekers en daarmee aan het oplossen van de asielcrisis.
2. Vanwege het principe dat iedere vluchteling gelijk is kiezen we ook voor de toekomst voor een geïntegreerde gemengde opvang van Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers uit andere landen.
3. We streven naar een goede verhouding tussen de verschillende groepen zodat er een goede balans blijft bestaan en een goed woon-, en leefklimaat.
4. We willen als gemeente Oss de regie houden rondom de opvang van vluchtelingen omdat wij zo de uitgangspunten en onze doelstellingen beter kunnen vormgeven.
5. In de fase waarin sprake is van vluchtelingen worden mensen centraal opgevangen op 1 specifieke locatie volgens minimaal de fysieke standaard van het COA. Hierdoor kunnen faciliteiten gericht worden georganiseerd.
6. We zien de opvang van vluchtelingen als een kans om mensen, direct te laten starten met integratie in de samenleving. Om hier mede inhoud aan te geven gaan we met het COA in overleg over een pilotstatus.

7. De opvang van vluchtelingen geschiedt op kosten van het rijk.
8. We kiezen voor een periode van minimaal 10 jaar om dit beleid uit te voeren.

De wijze waarop we vluchtelingen opvangen:

1. Oss staat voor een menswaardige opvang, waarin "nieuwe Ossenaren" zo snel mogelijk mee doen in onze samenleving. Met alle rechten en plichten die daarbij horen, ondersteund daar waar het nodig is, maar ook met een eigen verantwoordelijkheid.
2. Voor de gemeente Oss is iedere vluchteling gelijk en we maken geen onderscheid in verschillende vluchtelingen doelgroepen.
3. We willen dat de opgevangen vluchtelingen zo snel als mogelijk beginnen met integratieactiviteiten (taal, onderwijs en werk). "Voor"-inburgering helpt een goede start te maken, ook voor de kinderen die deelnemen aan het Osse onderwijs is continuïteit van hun omgeving van groot belang. Daarom is het nodig de opgevangen COA asielzoekers te koppelen aan Oss (als uiteindelijke statushouders van Oss). Zo zijn investeringen in integratie in de Osse samenleving het meest effectief.
4. Hierbij is draagvlak en verbinding met de samenleving van essentieel belang.
5. Als gemeente Oss en de Osse gemeenschap spannen wij ons in voor vluchtelingen en verwachten van vluchtelingen dat zij zich inspannen om mee te doen met de Osse samenleving, op basis van onze regels, normen en waarden.
6. Voor de uitvoering van de opvang (woon)begeleiding/integratieactiviteiten kiezen we een opdrachtnemer die past bij deze ambitie en die zich herkent in de geformuleerde uitgangspunten.
7. Onze samenwerkingspartners, Thuis in Oss, COA, Vluchtelingenwerk en Ons Welzijn zetten hun specialisme in zodat de vluchtelingen goed kunnen landen in Oss

6.Randvoorwaarden voor de uitvoering van dit beleid?

a. Bijzondere status voor Oss

Het Rijk is bezig om de transitie van de asielopvang vorm te geven. Alle tijdelijke en meer langdurige asielopvang wordt overgedragen aan het COA. Het landelijke beleid is erop gericht om per regio een permanente opvanglocaties in te richten geleid door het COA. Immers is de opvang van asielzoekers primair de taak van het COA. Dit betekent dat het COA de regievoering en aansturing en woonbegeleiding voor haar rekening neemt. Een groot deel van de uitgangspunten zoals hierboven omschreven kunnen we dan niet of maar ten dele uitvoeren. Daarom is het nodig dat Oss zoals dit nu het geval is een aparte (pilot) status krijgen ook na 1 oktober 2023. Om af te wijken van het algemeen voorgenomen beleid zijn wij bestuurlijk in overleg met het COA.

b. We gaan voor de meest effectieve vorm van integratie

Om onze inhoudelijke visie vorm te kunnen geven is het nodig om de asielzoekers die in Oss opgevangen worden ook in de nabije toekomst de statushouders van Oss worden. Hierover moet overeenstemming worden bereikt met het COA. Dit is niet eenvoudig af te spreken en te organiseren vanwege de reguliere processen binnen het asielprocedure proces. Ook hierover zijn wij in gesprek.

c. Regie blijft bij de gemeente

Naast onze eigen visie op vluchtelingenopvang zijn we ook gehouden aan (nieuwe)afspraken die gemaakt worden in de Veiligheidsregio. Onze ambitie en uitgangspunten van ons vluchtelingenbeleid moet passen bij de regionale afspraken.

6. Hoe gaan wij uitvoering geven aan deze brede opgave?

We gaan bestuurlijk in overleg met het COA om de bijzondere status die Oss op dit moment heeft voor een aantal jaren af te spreken.

We komen met een alternatieve locatie die past bij onze visie en uitgangspunten vluchtelingenopvang.

Met het COA gaan we in overleg hoe we onze inhoudelijke wens om vluchtelingen eerder en beter te laten integreren en te koppelen aan Oss.

We gaan de inhoudelijke activiteiten gericht op voorbereiding en integratie in Oss verder vorm geven en intensiveren.

We gaan in overleg met onze samenwerkingspartners over hun opdracht na 1 oktober 2023. Bij een structurele uitvoeringsopdracht hoort een structurele subsidie. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij de afspraken en taken zoals die nu zijn vorm gegeven.

Bijlagen 1 Begrippenkader, definities en juridisch kader.

Voor de lezer die niet thuis is in de asiel-, en vluchtelingenopvang is een begrippenkader toegevoegd. Hierbij pretenderen wij niet volledig te zijn maar de belangrijkste zaken wat uitgebreider aan u toe te lichten.

Begrippenkader:

Soorten vluchtelingen stromen:

Vluchtelingen vluchten omdat er in hun land oorlog, natuurrampen en branden zijn, maar er zijn ook politieke vluchtelingen die vluchten omdat ze het niet eens zijn met de regering. Tot slot heb je ook nog economische vluchtelingen die vluchten omdat ze niet rond kunnen komen in hun eigen land en dan vluchten ze naar een land waar de economische situatie beter is.

Wat is het verschil tussen een vluchteling en een asielzoeker?

Niet iedere asielzoeker is een vluchteling. Een asielzoeker vraagt bescherming aan in een ander land, maar er is nog niet bepaald of hij of zij inderdaad internationale bescherming nodig heeft. Het land waar asiel is aangevraagd onderzoekt of de asielzoeker inderdaad bescherming nodig heeft, op basis van het VN Vluchtelingenverdrag. Tijdens de asielprocedure wordt dus vastgesteld of een asielzoeker ook daadwerkelijk een vluchteling is. In Nederland bepaalt de IND, de Immigratie- en Naturalisatiedienst, of een asielzoeker wordt erkend als vluchteling.

Oekraïense vluchtelingen zijn vluchtelingen die vanwege de oorlog van hun land Oekraïne zijn ontvlucht. Zij hebben een speciale status. Oekraïners zijn Europeanen, zij kunnen met een biometrisch paspoort sinds 2017 zonder visum vrij reizen naar de Europese Unie. Zij hoeven geen asielprocedure te doorlopen en mogen in Nederland werken als ieder EU burger.

COA Asielzoekers: zijn vluchtelingen die onder de asielwet vallen en vanuit andere landen om diverse redenen bescherming zoeken in Nederland. Wie asiel aanvraagt in Nederland, komt terecht in een aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Daar wordt de aanvraag opgenomen in de zogenaamde Algemene Asielprocedure. Binnen acht dagen wordt een beslissing genomen op de asielaanvraag. Wanneer het niet mogelijk is binnen dit tijdsbestek een beslissing te nemen, wordt de asielzoeker in een asielzoekerscentrum geplaatst. Dit heet de Verlengde Asielprocedure. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht moet de IND dan binnen zes maanden een besluit nemen. Asielzoekers moeten zich als eerste melden in het landelijk Aanmeldcentrum in Ter Apel en vandaar uit worden zij verspreid over AZC's in Nederland. Bij een positieve beslissing krijgt de asielzoeker een verblijfsvergunning asiel bepaalde tijd (een tijdelijke verblijfsvergunning) in de zin van art. 28 Vreemdelingenwet (Vw.) 2000, die na vijf jaar mag worden omgezet in een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. Tijdens de procedure mogen asielzoekers niet werken of studeren.

AMV's: zijn Aleenstaande Minderjarige Vreemdelingen tot de leeftijd van 18 jaar. Soms komen kinderen zonder ouders of andere begeleiders naar Nederland om asiel aan te vragen. Als dit gebeurt, wordt eerst onderzocht of het kind in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning

asiel. Er wordt rekening gehouden met het feit dat zij minderjarig zijn: Zij hebben recht op onderdak, onderwijs, gezondheidszorg en begeleiding. Zij krijgen een voogd toegewezen tot ze **18 jaar** zijn. Amv's jonger dan 15 **jaar** worden opgevangen in pleeggezinnen **onder** verantwoordelijkheid van Nidos.

Statushouders: zijn asielzoekers die de asielprocedure hebben doorlopen en een verblijfsvergunning hebben gekregen om permanent in Nederland te blijven. Zij gaan deel uitmaken van de Nederlandse maatschappij. Het COA wijst deze statushouders toe aan gemeenten. Daarbij kijken we waar voor hen de beste kansen liggen voor integratie en participatie. Gemeenten zorgen voor de woonruimte voor statushouders.

Niet gekoppelde statushouders; statushouders met een verblijfsvergunning maar waarvan nog niet duidelijk is aan welke gemeente zij gekoppeld gaan worden.

Gekoppelde statushouders ; wanneer asielzoekers een verblijfsvergunning krijgen, koppelt de regievoerder van het COA hen voor huisvesting aan een gemeente.. Zij kunnen vaak niet vanuit een AZC doorstromen omdat de gekoppelde gemeente nog geen zelfstandige huisvesting kan bieden.

Inburgering is een specifieke en doelgericht gestuurde vorm van maatschappelijke integratie van allochtonen, immigranten, expats als ook asielzoekers en gezinsherenigers. Hierbij wordt ernaar gestreefd dat de nieuwkomers de nodige stappen zetten om ertoe te komen zich een volwaardige plaats in de samenleving te kunnen verwerven.

Het **Centraal Orgaan opvang asielzoekers** (COA) biedt in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid opvang aan asielzoekers die naar Nederland komen. Het COA is verantwoordelijk voor plaatsing en opvang van asielzoekers in opvanglocaties verspreid over heel Nederland, totdat over hun asielaanvraag is beslist. Het COA zorgt voor de eerste levensbehoeften zoals huisvesting en uitbetaling van zakgeld.

Het COA is een zelfstandig bestuursorgaan en voert in die hoedanigheid zelfstandig een overheidstaak uit; de staatssecretaris van het ministerie van Justitie en Veiligheid is politiek verantwoordelijk.

Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN):

De veiligheid regio coördineren de opvang van voornamelijk Oekraïense vluchtelingen in onze regio. Zij werken nauw samen met de aangesloten gemeenten. De gemeenten zorgen voor opvanglocaties, de veiligheidsregio zorgt voor het matchen van vraag en aanbod. In de afgelopen maanden zijn veel inspanningen verricht om Oekraïense vluchtelingen op te vangen/ tijdelijke huisvesting te bieden. Voor Oekraïners hebben we noodopvang geregeld en zijn nog steeds bezig om het aantal plekken te vergroten .Sinds de eerste opvang van vluchtelingen uit Oekraïne in maart 2022, heeft de Rijksoverheid de veiligheidsregio's in juni 2022 verzocht om ook (crisisnood)opvang te organiseren voor vluchtelingen uit andere landen. De situatie bij het asielzoekerscentrum in Ter Apel maakt duidelijk dat extra inspanningen nodig zijn op korte én op

langere termijn. Ook voor de crisisnoodopvang voor asielzoekers coördineert de Veiligheidsregio de opvang. Voor de lange termijn locaties doet het COA dit.

CNO= crisisnoodopvang

Tijdelijke opvang in een gemeente voor een paar weken. Om de buitenslapers in Ter Apel op te vangen. De tijdelijke opvang gebeurt in sporthallen of gemeentelijke gebouwen of tijdelijke semi-permanente gebouwen. Iedere Veiligheidsregio heeft de opdracht om crisisnoodopvang in te richten om een bijdrage te leveren en zo de huidige landelijke asielcrisis op te lossen. In Oss hebben we een tijdelijke crisisnoodopvang gehad in de Palestrinastraat van 7 september tot 1 november. Daarna is er een centrale crisisnoodopvang in Boxtel voor 450 tijdelijke plekken voor asielzoekers tot maximaal 1-1-2023.

GOO = Gemeentelijke Opvang Oekraïners (ook vaak NO Noodopvang Oekraïners)

Gemeentelijke opvang locatie waar Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen.

POO=Particuliere opvang van Oekraïners. Opvang van Oekraïense vluchtelingen bij particuliere gastgezinnen. Valt niet onder de verantwoording van gemeenten.

GOO/NO Oss= (tijdelijke) Noodopvang voormalig Belastingkantoor waar de gemeente Oss zowel Oekraïense als COA asielzoekers opvangt. Dit is een samenwerkingspilot tussen Gemeente, Thuis in Oss en COA.

Tussenvoorziening statushouders=Een tussenvoorziening huisvest meerdere statushouders op een locatie. De statushouders worden uit de opvanglocaties van het COA naar woonruimte binnen de gemeente (of regio) geplaatst. De statushouders wachten in de tussenvoorziening nog steeds op een reguliere woning, maar verblijven niet meer in de COA opvang. Een voorbeeld is de Anemoonstraat in Oss daar worden gekoppelde statushouders opgevangen in afwachting van zelfstandige woning maar kunnen al wel aan hun integratie/inburgering gaan werken.

ROL Regionale Opvang Locatie=Als meerdere gemeenten in samenwerking de taakstelling vanuit de veiligheidsregio in een sub regio de vluchtelingenopvang gezamenlijk organiseren.

Juridische kaders:

“Regeling opvang ontheemden Oekraïne” Op grond van deze regeling zijn burgemeesters van gemeenten verplicht Oekraïense vluchtelingen op te vangen en bescherming te bieden. De regeling verwijst naar de Europese Tijdelijke Beschermingsrichtlijn op basis waarvan Oekraïense vluchtelingen een speciale verblijfstatus krijgen zonder eerst de asielprocedure te doorlopen

Wet Centraal orgaan opvang Asielzoekers

Het COA is in 1994 ingesteld bij de *Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers*. Deze wet is tevens de grondslag voor de verstrekkingen, die nader zijn uitgewerkt in twee ministeriële regelingen: de

Regeling verstrekkingen asielzoekers (Rva, 1997) en de Regeling verstrekkingen bepaalde categorieën vreemdelingen (Rvb).

Taakstelling statushouders gemeenten:

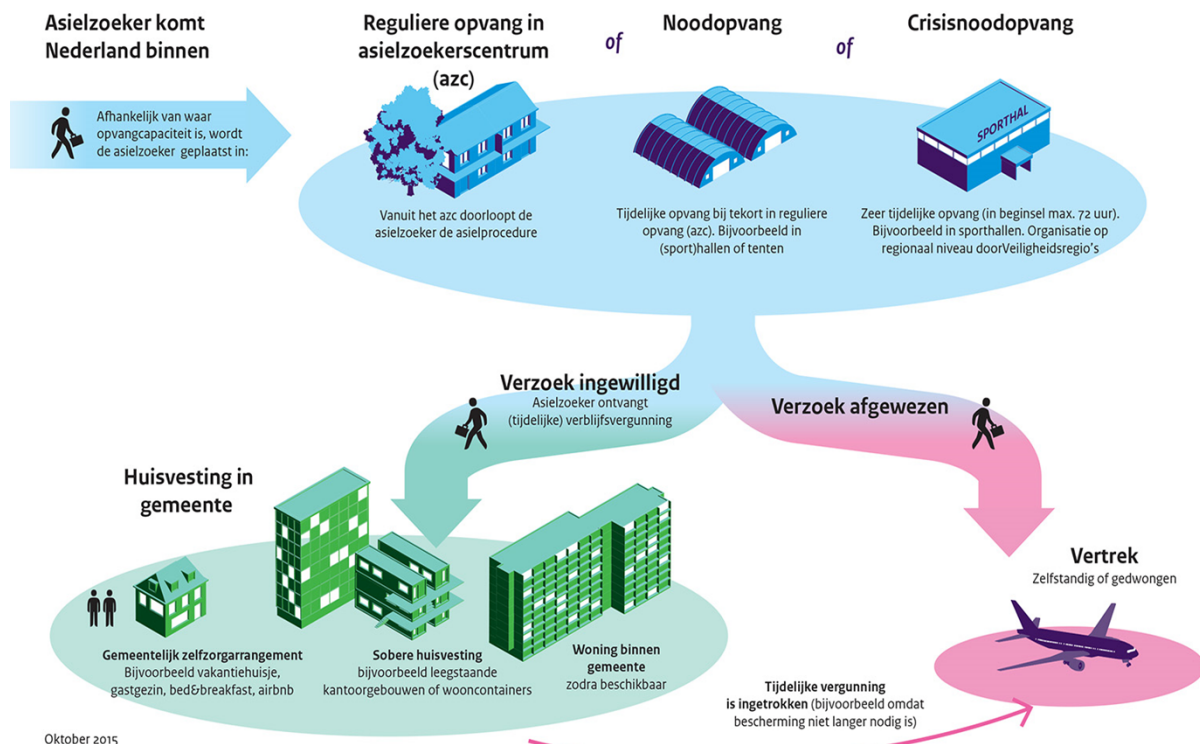
Het Rijk bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders elke gemeente moet huisvesten. Afhankelijk van hun woonsituatie tellen alleenstaande minderjarige statushouders mee voor het realiseren van die gemeentelijke taakstelling. Statushouders verblijven nu na het verkrijgen van hun verblijfsvergunning doorgaans langer dan drie maanden in een azc. Dat is niet bevorderlijk voor hun integratie. Het legt bovendien extra druk op de opvang bij het COA met bijvoorbeeld de noodzaak tot crisisnoodopvang tot gevolg. Het COA en gemeenten delen informatie over statushouders via het Taakstellingvolgsysteem (TVS). Gemeenten kunnen hierin inloggen voor actuele informatie over de statushouders die zij gaan huisvesten.

Het Rijk, de gemeenten en de veiligheidsregio's hebben zich uitgesproken over de noodzaak van het versnellen van de uitstroom van 7.500 vergunninghouders vanaf 1 juli 2022 en hebben daarvoor een plan opgesteld (Afspraken versnelde uitstroom 7500 statushouders).

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Opvang van asielzoekers in Nederland

CONCEPT